

Julkaisija

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI)

Julkaisun nimi

Lärresultat i finska i åk 6. Resultat av en utvärdering våren 2018

Tekijät

Carola Åkerlund, Jukka Marjanen ja Laura Lepola

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) arvioi toisen kotimaisen kielen (finska) oppimistuloksia ruotsinkielisen perusopetuksen kuudennella luokalla huhtikuussa 2018. Arviointiin osallistui kaikkiaan 2661 oppilasta 165 koulusta. Oppilaista 1 596 opiskelee suomea toisena kotimaisena kielenä A-oppimäärän mukaisesti (jatkossa **A-finska**) ja 1 065 opiskelee suomea kaksikielisille tarkoitetun äidinkielenomainen suomi -oppimäärän (*modersmålsinriktad finska*) mukaisesti (jatkossa **mofi**).

Molempien oppimäärien arvioinnit sisälsivät monivalinta- ja avotehtäviä sekä tuottamistehtäviä osa-alueilta *Taito tulkita tekstejä* (kuullun ja luetun ymmärtämistä) ja *Taito tuottaa tekstejä* (suullista ja kirjallista tuottamista). Arvioinnissa tarkasteltiin, miten hyvin kuudesluokkalaiset ovat saavuttaneet Perusopetuksen opetus suunnitelman perusteiden 2014 mukaisen hyvän osaamisen tason.

Tuloksia tarkastellaan kolmesta eri näkökulmasta: alueet, kuntien kielijakauma ja oppilaan sukupuoli. Arviointiin osallistuneet koulut jaettiin kolmeen eri alueryhmään: 1) alueeseen **eteläinen Suomi** kuuluvat kaksikielisten kuntien koulut Etelä-Suomen aluehallintovirastoalueelta, 2) alueeseen **läntinen Suomi** kuuluvat kaksikielisten ja ruotsinkielisten kuntien koulut Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Lounais-Suomen aluehallintovirastoalueelta. 3) Kolmanteen ryhmään kuuluvat sellaiset suomenkielisten kuntien ruotsinkieliset koulut, jotka järjestävät ruotsinkielistä perusopetusta. Tästä ryhmästä käytetään nimitystä **kielisaarekekoulut** (språköskolor). Kunnat jaettiin neljään ryhmään kuntien ruotsinkielisyysasteen mukaisesti: 1) suomenkieliset kunnat, joissa alle 10 % asukkaista on ruotsinkielisiä, 2) kunnat, joissa 11–50 % on ruotsinkielisiä (kaksikieliset kunnat, joissa enemmistö on suomenkielisiä), 3) kunnat, joissa 51–80 % on ruotsinkielisiä (kaksikieliset kunnat, joissa enemmistö on ruotsinkielisiä) ja 4) ruotsinkieliset kunnat, joissa yli 80 % on ruotsinkielisiä.

Eteläisen Suomen oppilailla oli keskimäärin parempi tulos kaikilla osa-alueilla kuin läntisen Suomen oppilailla. Alueelliset erot olivat A-finskan oppimäärässä suuremmat kuin mofin oppimäärässä. Kielisaarekekoulujen oppilaat ja eteläisen Suomen oppilaat ylsivät suurin piirtein samaan tulokseen. Koulujen väliset tulokset erosivat melko paljon toisistaan. Tyttöjen ja poikien väliset erot olivat suhteellisen pieniä molemmissa oppimäärissä.

Tulkitsemistehtävät

Kuullun ymmärtämistehtävissä oppilaista melkein puolet ylsi hyvän osaamisen taitotasolle A2.1. Eteläisen Suomen tulos oli keskimäärin parempi kuin läntisen Suomen. Eteläisen Suomen kunnissa, joissa on suomenkielinen enemmistö (vähintään 50 %), melkein 80 % oppilaista ylsi hyvän osaamisen tasolle, kun taas oppilaat läntisen Suomen vastaavista suomenkielisistä kunnista saivat heikomman tuloksen.

Luetun ymmärtämisessä oppilaat saivat heikoimman tuloksen verrattuna muihin osa-alueisiin. Keskimäärin kolmannes oppilaista ylsi hyvän osaamisen taitotasolle A2.1. Eteläisen Suomen oppilaista tälle tasolle ylsi noin puolet, läntisen Suomen oppilaista vain noin viidennes. Suomenkielisemmissä kunnissa tulos oli keskimääräistä parempi: noin 60 % oppilaista ylsi tavoitetasolle. Kunnissa, joissa ruotsinkielisyysaste on 51–80 %, ei tuloksissa juuri ollut eroja eteläisen ja läntisen Suomen välillä. Läntisen Suomen ruotsinkielisimmissä kunnissa vain 12 % oppilaista saavutti hyvän osaamisen tason.

Tuottamistehtävät

Oppilaat osasivat parhaiten **suullisen tuottamisen** tehtäviä, jossa keskimäärin noin 60 % oppilaista saavutti hyvän osaamisen tason A1.3. Oppilaat kunnista, joissa on ruotsinkielinen enemmistö, saivat hyvän tuloksen, reilut puolet oppilaista saavutti hyvän osaamisen tason. **Kirjallisessa tuottamisessa** hyvän osaamisen taitotasolle A1.3 ylsi 41 % oppilaista. Parhaaseen tulokseen ylsivät oppilaat eteläisen Suomen suomenkielisemmistä kunnista. Heistä noin 60 % ylsi hyvän osaamisen taitotasolle. Ruotsinkielisemmissä kunnissa (ruotsinkielisyysaste 51–80 %) läntisen Suomen kuudesluokkalaiset saivat paremman tuloksen kirjoitustehtävässä kuin eteläisen Suomen ikätoverinsa.

A-finskan oppimäärässä koulujen väliset erot ovat varsin merkittävät, etenkin kuullun ja luetun ymmärtämisessä. Koulujen osuus tulosten kokonaisvaihtelusta oli 34 % kuullun ymmärtämisessä ja jopa 39 % luetun ymmärtämisessä. Alueen ja koulun sijaintikunnan ruotsinkielisyysaste selittävät osan koulujen välisistä eroista. Jos alueelliset erot ja kuntien ruotsinkielisyysaste otetaan huomioon, koulujen osuus vaihtelusta on kuullun ymmärtämisessä 20 % ja luetun ymmärtämisessä 21 %.

Mofi

Tulkitsemistehtävät

Kuullun ymmärtämisessä melkein 60 % oppilaista ylsi hyvän osaamisen taitotasolle (B1.1). Koulujen väliset erot olivat kuullun ymmärtämisessä pienet. Läntisessä Suomessa tulokset olivat keskimäärin heikommät kuin eteläisessä Suomessa. Kielisaarekekoulujen ero eteläisen Suomen oppilaisiin ei ollut tilastollisesti merkitsevä. **Luetun ymmärtämisessä** oppilaat selviytyivät heikommin: noin kolmannes oppilaista ylsi hyvän osaamisen tavoitetasolle. Alueellisia eroja luetun ymmärtämisessä löytyi ainoastaan niistä kunnista, joissa on suomenkielinen enemmistö (ruotsinkielisyysaste 11–50 %). Hyvän osaamisen tasolle ylsi 31 % eteläisen Suomen kuntien oppilaista ja vain 22 % läntisen Suomen oppilasta.

Tuottamistehtävät

Oppilaat onnistuivat hyvin **suullisessa tuottamisessa**. Kolme neljäsosaa oppilaista ylsi hyvän osaamisen taitotasoon suullisessa tehtävissä (A2.2). Useat oppilaat ylsivät jopa tätä paremmalle taitotasolle. Parhaan tulokset saavuttivat eteläisen Suomen ruotsinkielisemmät kunnat (51–80 %), joissa keskimäärin 80 % oppilaista ylsi hyvän osaamisen taitotasolle. Heikoimmat tulokset löytyivät suomenkielisissä kunnissa (ruotsinkielisyysaste 11–50 %), joissa vajaat 70 % oppilaista ylsi hyvän osaamisen taitotasolle.

Kirjallisessa tuottamisessa noin puolet oppilaista ylsi hyvän osaamisen tavoitetasolle (A2.2). Kolmannes oppilaista ylsi kirjallisessa tuottamisessa jopa korkeammalle taitotasolle (B1.1). Eteläisen Suomen ja kielisaarekekoulujen oppilaat onnistuivat keskimäärin paremmin kuin läntisen Suomen oppilaat kirjallisissa tehtävissä.

Mofi-oppimäärässä koulujen osuus tulosten hajonnasta vaihteli osa-alueen mukaan (3–27 %). Erot olivat alle 10 % tulkitsemistehtävissä ja yli 20 % tuottamistehtävissä.

Taustatietoa

Arvioinnin yhteydessä oppilaat, opettajat ja rehtorit vastasivat taustakysymyksiin. Noin puolet arvioinnissa mukana olleista kuudesluokkalaisista oli aloittanut suomen kielen opiskelun jo ensimmäisellä luokalla. Oppilaat, jotka opiskelivat mofi-oppimäärää tulivat pääsääntöisesti kaksikielisistä kodeista. Noin 90 %:lla opettajista oli jonkinlainen opettajan pätevyys (luokanopettaja, aineen opettaja, erityisopettaja). Enemmistö oli luokanopettajia (68 %). Yli puolet opettajista vastasi, ettei käytä opetuksessaan eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoja.

Oppilaat saivat vastata muun muassa kysymyksiin, jotka koskivat heidän asennettaan koulunkäyntiin sekä suomen kielen käyttöön vapaa-ajallaan. Kuudesluokkalaiset pitivät suomen kieltä hyödyllisenä oppiaineena. Tytöt pitivät finskaa oppiaineena jonkin verran hyödyllisempänä kuin pojat. He myös pitivät oppiaineesta hieman enemmän kuin pojat. Vapaa-ajan lukuharrastus oli tytöillä yleisempi kuin pojilla.

Ne kuudesluokkalaiset, joiden mielestä suomen kieli on hyödyllinen oppiaine, suoriutuivat paremmin arviointitehtävissä kuin ne, joiden mielestä oppiaine ei ole niin hyödyllinen. Oppiaineesta pitämisellä oli positiivinen yhteys oppilaan suoritukseen A-finskan -oppimäärässä. Mofin-oppimäärässä ei vastaavaa yhteyttä ollut. Suomen kielen käytöllä vapaa-ajalla oli positiivinen yhteys oppilaiden osaamiseen molemmissa oppimäärissä. Mitä enemmän oppilas puhuu vapaa-ajallaan suomea, sitä paremmin hän selvisi tehtävistä.

Asiasanat: perusopetus, arviointi, oppimistulos, suomi toisena kotimaisena kielenä, äidinkielenomainen suomi, taito tulita tekstejä, kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen, taito tuottaa tekstejä, suullinen tuotanto, kirjallinen tuotanto, alueelliset erot